

НЕЕКСПЛОЗИВНО РАТОВАЊЕ

(Пандемија Covid-19 – студија случаја)

.....

Апстракт: Сагледавајући медиализацију друштвеног живота унутар критичког дискурса медицинске социологије, у чланку који слиједи анализирамо феномен пандемије Covid-19 као примјер неексплозивног ратовања. Полазећи од чланака двојице аутора – Dennis M. Bushnell, *Future Strategic Issues / Future Warfare [Circa 2025]* и George Poste, *Advances in Biotechnology: Promise and Peril*- неексплозивно ратовање разумијевамо као основни облик социјалне контроле у петом (Био/НАНО) технолошком добу. Неексплозивно ратовање (психолошко, биохемијско и нанотехнолошко ратовање) разумијевамо као облик ратовања усмјерен против оперативности. Основни циљ таквог начина ратовања је изазивање социјалних поремећаја – од опште девастације (милиона жртава) до понављајућих поремећаја (PSYOP) и контролираних негативних економских утицаја (рецесија). Основну карактеристику овог начина ратовања петог (Био/НАНО) технолошког доба представља одсуство форензичких трагова (идентитета) нападача и немогућност предвиђања и детекције напада, те правовременог упозоравања и заштите. Измјена у природи ратовања последица је измјене у природи расположиве технологије. За прво (ловачко) технолошко доба, карактеристично је постојање племенских банди и употреба ручно израђених држећих и бацаћих оружја. За друго (пољопривредно доба) карактеристично је постојање професионалне војске, те употреба нешто технички напреднијих, али још увијек ручно израђених држећих и бацаћих оружја. За треће (индустријско) технолошко доба (1800-1950) карактеристична је употреба машинског оружја. За четврто (ИТ) доба (1950-2020) карактеристична је употреба психолошког оружја. За пето (Био/НАНО) технолошко доба планирана је употреба биохемијских сусптанци и нанотехнологије. За шесто (виртуелно) доба предвиђена је потпуна контрола појединаца посредством вјештачке интелигенције.

Кључне ријечи: *Covid-19, Медиализација друштвеног живота, Неексплозивно ратовање.*

.....

¹ nemanja.djukic@fpm.unibl.org

Увод

Руководећи се класичним социолошким начелима која су установили Манхајм, Мертон, Хабермас и Милс, у чланку који слиједи Пандемију Covid-19 разумијевамо као планиран и контролисан биополитички процес чији је основни циљ глобална друштвена реорганизација. Наиме, ова начела тичу се саме суштине социолошке науке те отуда она нужно представљају незаобилазан метатеоријски и епистемолошки оквир.

Према Манхајму, у савременом друштву не постоје спонтани друштвени процеси (Manhajt, 2009). Према Мертону, социологија треба да истражује латентну а не манифестну функцију друштвених појава (Merton, 1998). Према Хабермасу, саморефлексивност је услов умне пунољетности (Habermas, 1975). Према Милсу, масовним друштвом управљају елите путем пропаганде (Mils, 1964).

Разлог специфичног децентрирања сазнајне перспективе у којој ће се феномен Пандемије Covid-19 појавити као социолошки а не као медицински феномен, припада нивоу појмовне парадигме тј. нивоу појмовног диференцирања. Наиме, вируси представљају предмет медицинске науке, док пандемија као скуп политичких и економских мјера које предузимају елите у циљу друштвене трансформације, представља социолошки феномен. Љекарска професија напосто располаже само са уским и технизованим медицинским знањем које има сазнајну и професионално-практичну али и не хуманистичко-еманиципаторску функцију, због чега је онемогућена да правилно разумије пандемију Covid-19 као биополитички а не медицински феномен, због чега најпосле овај феномен трајно и у потпуности остаје изван интелектуалног домаћаја медицинске струке.

Отуда, крећући се унутар критичког дискурса медицинске социологије, која за разлику од медицинске науке посједује изражену хуманистичко-еманиципаторску функцију, у чланку који слиједи пандемију Covid-19 разумијевамо као облик неексплозивног ратовања помоћу појмова медиализације друштвеног живота те клиничке, социјалне и структуралне јатрогенезе.

Медикализација друштвеног живота

С обзиром да, како то истиче Милић, латентну функцију друштвених појава ми разумијевамо искључиво преко последица које ти феномени производе, постаје све јасније да пандемија Covid-19 представља савремени израз медикализације друштвеног живота, тј. политичку употребу медицине као облика социјалне контроле.

У појмовном смислу, медикализација друштвеног живота представља процес неконтролисаног ширења појма болести и јурисдикције медицине у коме свакодневни феномени губе своју аутономију и постају објекат негативне медицинско-фармаколошке регулације (Zola, 1972, 489; Zola, 1975, 85).

У повијесном смислу, медикализација друштвеног живота започиње у 18. и 19. вијеку када се у циљу осигурања стабилног друштвеног поретка, системи знања као што су медицина и психијатрија почињу користити као нормативни системи моћи (Lupton, 1995). Тако је с обзиром на њену способност да обезбјеђује стабилност друштвеног система, утемељена политичка функција медицине чиме је медицина постала један од основних облика социјалне контроле. Савремена медицина континуирано проширује подручје своје надлежности производњом наратива којима увјерава јавност у властиту моћ, како би што већи удио популације постао зависан од фармаколошких роба и услуга а тиме лишен слободе, аутономије и креативног живота у цјелини (Ilić, 2012; Illich, 2013). У том смислу, посматрано у хоризонту медицинске социологије, пандемија Covid-19 представља резултат медицинског експанзионизма то јесте последицу настојања медицинске професије да прошири простор своје професионалне доминације и отвори простор партикуларним интересима фармацеутске индустрије (Freidson, 1970).

У структуралном смислу, а говорећи терминологијом Ивана Илича, пандемија Covid-19 представља класичан примјер клиничке, социјалне и структуралне јатрогенезе (Ilić, 1976, 17). Пандемија Covid-19 представља класичан примјер клиничке јатрогенезе то јест ситуацију у којој је сама медицина развојем генетичког инжењеринга генерисала нову, медицински индуковану болест. Пандемија Covid-19 представља класичан примјер социјалне јатрогенезе, будући да пандемија производи нестабилне

политичке прилике. У политичком смислу, пандемија представља сјајан инструмент за повећавање сензибилитета широких народних маса што доводи до политичке злоупотребе психолошког стања нације. Наиме, због вјештачки индукованог осјећања угрожености, јавност постаје склона да у фолклорним иступима својих политичких вођа проналази хероје својих култура. Пандемија Covid-19 представља класичан примјер структуралне јатрогенезе – примјер обликовања друштвене свијести и организовања друштвених односа кроз усвајање митова медицине што свеукупно посматрано појединцу одузима слободу и моћ да аутономно обликује властити животни простор. Један од најупечатљивијих митова повезан са пандемијом Covid-19 јесте фолклорна употреба тзв. заштитних маски.

Пандемија Covid-19 - примјер неексплозивног ратовања

Према Бушнелу (Bushnell, 2001: 372), неексплозивно ратовање (психолошко, биохемијско и нанотехнолошко ратовање) је ратовање усмјерено против оперативности. Основни циљ таквог начина ратовања је изазивање социјалних поремећаја – од опште девастације (милиона жртава) до понављајућих поремећаја (PSYOP) и контролисаних негативних економских утицаја (рецесија). Основну карактеристику овог начина ратовања петог (Био/НАНО) технолошког доба, представља одсуство форензичких трагова (идентитета) нападача и немогућност предвиђања и детекције напада, те правовременог упозоравања и заштите.

Према поменутом аутору, измјена у природи ратовања последица је измјене у природи расположиве технологије. За прво (ловачко) технолошко доба, карактеристично је постојање племенских банди и употреба ручно израђених држећих и бацаћих оружја. За друго (пољопривредно доба) карактеристично је постојање професионалне војске, те употреба нешто технички напреднијих али још увијек ручно израђених држећих и бацаћих оружја. За треће (индустријско) технолошко доба (1800-1950) карактеристична је употреба машинског оружја. За четврто (ИТ) доба (1950-2020) карактеристична је употреба психолошког оружја. За пето (Био/НАНО) технолошко доба планирана је употреба биохемијских супстанци и нанотехнологије. За шесто (виртуелно) доба предвиђена је потпуна контрола појединаца посредством вјештачке интелигенције.

Од нарочитог значаја за разумијевање стратешких питања будућности је четврто (ИТ) доба (1950-2020), јер оно представља прекретницу у логици организовања и управљања друштвеним односима. ИТ доба карактерише калкулативност – ријеч је о опсесији оптимизацијом коришћења ресурса. Због тога су ратови све више прорачунати па у пракси на глобалном нивоу у овом периоду није било великих ратова већ мноштво контролисаних локалних сукоба који су последица духа калкулабилности. Овај феномен је омогућен утицајем информатичке револуције на друштво, будући да је брза дифузија технологије и њено свеопште прихватање довело до виртуелизације и телесоцијализације а сходно томе и до уједначавања и поравнавања измјењеног погледа на свијет (унификације перцепције појединаца на глобалном нивоу). У економском смислу, способност стварања богатства више није ограничена физичким ограничењима и ресурсима, већ способношћу информатичке производње нових идеја и наратива. Једном рјечју економија је постала имагинарна и зависна од рачунара.

Док је у четвртом, а сада већ превазиђеном ИТ технолошком добу (1950-2020), основни облик ратовања представљао психолошки (медијски и информатичко-технолошки) рат заснован на развоју информатичке технологије, у петом (Био/НАНО) технолошком добу, према Бушнелу (Bushnell, 2001), стратешки ратови будућности (до 2025) ће се развијати у правцу употребе биохемијских агенаса - вируса, гмо хране, вакцина, хемијске муниције (осиромашени уранијум) итд., те нанотехнологије (чипова, микро сензора, робота, фреквенција, вјештачке интелигенције итд).

Узрок томе почива у простој чињеници да су данас техника и технологија у свим својим појавним облицима дубоко инкорпориране у медицину, због чега одређивање појма болести директно зависи од степена њене софистицираности. Технологија одређује концепт болести на три начина: дефинишући биохемијске параметре који се примјењују у дефинисању болести, одређујући начин на који се долази до знања о болести и њеној идентификацији те одређујући начин на који се треба односити према болестима (Hofmann, 2001: 11). Отуда, софистицирана технологија осигурава политички монопол на суверену медицинску интервенцију у свакодневни живот.

У ширем смислу, према Бушнелу (Bushnell, 2001), биохемијско ратовање обухвата употребу генетски модификованих биохемијских супстанци: Афлатоксин, Sars, ваздухом преносиве врсте Еболе, Ласе, различити вируси (птичији, свињски), бинарни агенси који се могу дистрибуирати путем витамина, одеће и хране, различите врсте патогених организама, Венецуелански коњски енцефалитис итд. Оно такође обухвата производњу и употребу биочелика погодног за израду арамидних влакана за оклоп, производњу и употребу бинарног био-оружја, те „Pharm životinja“.

Тakoђе, у ширем смислу, нанотехнолошко ратовање обухвата употребу нанотехнологије (нпр. *smart dust* - паметна нанопрашина) која резултује геномицидом – изазивањем усмјерених и контролираних патолошких промјена код сасвим одређених друштвених група. Оно такође обухвата и употребу нанотагова, кооптираних инсеката, сензорних ројева, електромагнетног пулса, радио фреквенција и зрачења.

Поред наведеног, за правилно разумијевање пандемије Covid-19 као облика неексплозивног ратовања од кључног значаја представља стање предиктивне имунологије и молекуларне медицине због такозваног „Синдрома зебре“ (Poste, 2001). Наиме, кључна дилема дијагностике у медицини се састоји у томе што се полази од погрешног методолошког става да су уобичајене болести по дефиницији најчешће. Како истиче Пост: „Ако чујете звук копита вјероватно ћете помислити да је то коњ а не зебра. Сви биохемијски агенси стварају симптоме налик грипу због чега ће они и бити третирани као грип. Како се може открити присуство биоагенса (зебре) у великој позадини рутинских инфекција (коњи)?“ Никако. Откривање неинтензивне „зебре“ која се уклапа у рутинске медицинске поступке, повластица је само оних који је и стварају. Отуда, примјену нових биотехнологија одликује одсуство форензичких трагова и општа немогућност утврђивања идентитета нападача. Међутим, примјена нових технологија социјалне контроле заснованих на генетској контроли микробне вируленције и вјештачки произведених патогена производи сасвим видљиве социјалне последице: милионске демографске губитке, понављајуће поремећаје (PSYOP), економску рецесију итд. (Poste, 2001: 363).

Последице пандемије

Масовна незапосленост (од око 41%) и дигитална социјална контрола у виду паметног биометријског надзора, представљаће двије основне последице Пандемије Covid-19. Према „Бијелом папиру“ из Октобра 2020 године предвиђено је да ће Пандемија Covid-19 убрзати дигитализацију процеса рада за 84%, повећати обим рада на даљину за 83%, повећати аутоматизацију процеса рада за 50%, привремено без посла оставити 28% а трајно 13% популације.

Будући да је економска функција Пандемије развој виртуелне економије, сасвим је извјесно да ће предстојећа глобална друштвена трансформација изазвати радикалну политичку револуцију у виду увођења дигиталног друштвеног надзора који је између осталог потребан и за превенирање побуне маса. Наиме, упркос растућој незапослености на глобалном нивоу, ипак неће доћи до побуне масе у циљу радикалне редистрибуције друштвене моћи како је то произилазило из предвиђања марксистичке политичке економије. Паметни биометријски надзор у пракси се појављује као биометријски инжењеринг - концепт комбиновања технологије и психологије који превенира побуну (незапослене) масе на тај начин што сама свијест да су под сталним надзором присиљава људе на друштено прописане облике понашања. Паметни биометријски надзор као дигитални модел социјалне контроле већ је остварен у Кини у тој мјери да је на помолу изградња паметног града који ће у потпуности бити контролисан вјештачком интелигенцијом.²

Да Кина представља нови модел друштвености и будућност која је већ почела говори мноштво примјера. Дигитализација процеса рада у Кини већ је извршена. Све више фабрика уграђује детекторе емоција у радне качкете или капе. На тај начин се лако детектују људи који су под стресом или у другом емотивно нестабилном стању. Сензори из качкета шаљу биометријске податке у рачунар, гдје их одређени алгоритми обрађују те на основу тога менаџери људских ресурса моделују радне групе и организују

² О паметном граду као колективном паметног биометријског надзора детаљније видјети: https://www.seebiz.eu/tehnologija/kina-rada-se-grad-potpuno-kontroliran-umjetnom-inteligencijom/247519/?fbclid=IwAR1QfMFVaVgAfiY1Jf6OfRl4uP6aAWVxM-PhHeinjvANwPXI-x7rpkS4R_k

радне процесе. Особе које имају повећан ниво стреса бивају премјештене на друго радно мјесто или кући на одмор. Тако је употреба дигиталне контроле смањила конфликте у колективима а повећала укупну продуктивност рада и профит.³ Дигитални надзор је у употреби на улицама, шопинг центрима, школама. У јавном простору увелико је у употреби *Face Recognition Softver*.⁴ У свакодневној употреби су термо и све друге камере, сваки сегмент свакодневног живота је дигитално надзиран. Роботи који производе сендвиче или другу храну за понијети (Food to go) су свакодневна појава.⁵ У школама се користи апликација која памти поене, позитивне и негативне. За добре одговоре и добро понашање ученици добијају плус, за лоше понашање минус. И то вредновање родитељи ученика добијају на телефон у реалном времену. Образовни процес скоро да је дигитализован у цјелости. Настава је моделована на логици видеоигрица – из перспективе дјетета то је сакупљање поена помоћу којих се прелазе нивои у игрици, из перспективе родитеља истовремени увид у наставни процес, а из перспективе образовног система дијете усваја планиране наставне садржаје.⁶

Дигитализација приватног простора је извршена путем паметних кућа⁷ и паметне кућанске технологије.⁸ У домаћинствима су у нормалној употреби електронски уређаји слични радио апарату са којима се комуницира гласом, гласом се подешава аларм, траже вијести, музика, информација. Истовремено тај уређај памти све информације и те информације се послје користе да се кориснику понуди оглас, услуга или производ. Такође, веома су популарни паметни сатови који прикупљају све биометријске податке и дају здравствене савјете, а у случају срчаног удара могу да аутоматски позову хитну помоћ. У редовној употреби су паметне кухиње и други кућански уређаји, чак и паметне термос боце за чај. У потпуности је уведено безготовинско плаћање. Живот без апликација за навигацију, пронажење локације за превоз, сусрете и сл. није могућ у

³ <https://www.businessinsider.com/china-emotional-surveillance-technology-2018-4>

⁴ <https://www.cnet.com/news/in-china-facial-recognition-public-shaming-and-control-go-hand-in-hand/>.

⁵ <https://hackaday.com/2016/04/08/bistrobot-make-me-a-sandwich/>

⁶ <https://library.iated.org/view/SHANG2016GAM>

⁷ <https://www.the-digital-insurer.com/china-in-depth-smart-home/>

⁸ <https://shanghai-smart-home-technology.hk.messefrankfurt.com/shanghai/en.html>

савременој Кини. Појединац не треба ни о чему да мисли, он само треба да усклади своје понашање према алгоритму.

Међутим, због специфичног менталитета и система вриједности у Кини није било потребно вршити радикално дисциплиновање масе трауматичним искуствима како би ограничење личне слободе и увођење новог модела социјалне контроле било прихваћено. Због тога Пандемија Covid-19 као низ стратешких економских и политичких мјера којима се врши глобално друштвено реорганизовање, а које је легитимисано политичком употребом страха заснованом на наративу о вирусу Sars-CoV-2, у Кини и Западној цивилизацији има потпуно супротан ток. За Западну цивилизацију Пандемија Covid-19 представља облик неексплозивног ратовања који се налази у функцији увођења дигиталне социјалне контроле карактеристичне за шесто технолошко доба.

Унутар Западне цивилизације у току пандемије Covid-19 примјењен је читав низ пракси којима се врши трауматизација гомиле у функцији развоја послушности која треба да кулминира прихватањем дигиталног надзора. То је судбина Западног свијета. То је судбина Европе. Европа навикнута на хуманистичко Ја, најскупље ће платити промјену новог доба. У политичком смислу, сасвим је очигледно да већ остварени дигитални развој увелико превазилази и урушава либералне оквире досадашњег друштвеног организовања. Наиме, идеја индивидуалне слободе на којој се заснивала политичка култура западне либералне цивилизације полако нестаје. Повлаштени грађани Првог свијета, уљуљкани у доколичарској безбрижности и цивилизацијском догматском дријемежу, нису примјетили да је развој дигиталне технологије у оштрој супротности са идејама људских права и слобода на којима је изграђена Западна цивилизација те да он незадрживо води ка креирању и прихватању нове диктатуре која ће се ускоро показати као једини спас у новонасталој хаотичности у којој ће очување било какве стабилности друштвеног поретка бити могуће једино протоколима новог дигиталног доба у коме ће функционисање сходно алгоритму бити једини критериј друштвено прихватљивог облика понашања.

Закључак

Имајући у виду наведено, постаје сасвим јасно да пандемија Covid-19 представља прекретницу која нас уводи у Пето технолошко доба у коме је у циљу социјалне контроле маса на глобалном нивоу планирана употреба биохемијских сусптанци и нанотехнологије. Стога се може очекивати да ће се кључне последице постојеће пандемије Covid-19 као резултата политичке употребе медицине и политичке употребе страха, састојати у драматичном развоју биотехнолошких и нанотехнолошких инструмената социјалне контроле на глобалном нивоу, при чему ће дигитални облици надзора и регулације становништва имати одлучујућу улогу. Према свему судећи, предстојећа реорганизација глобалних друштвених односа биће заснована на употреби вакцина четврте генерације (нанотехнолошких вакцина), Covid-пасоша и дигиталних здравствених књижица којима ће бити извршена радикална (де)регулација свакодневног друштвеног живота.

Литература

Bushnell, Dennis M. (2001). Future Strategic Issues/Future Warfare [Circa 2025]. In ed. Joseph Rosen and Charles Lucey. *Emerging technologies: Recommendations for Counter-Terrorism*, Dartmouth College: Institut for Security Technology Studies.

Zola, Irving. K. (1972). Medicine as an Institution of Social Control, *Sociological Review*, 20(4): 487-504.

Zola, Irving. K. (1975). In the Name of Health and Illness: On Some Socio-Political Con-sequences of Medical Influence, *Social Science and Medicine*, 9:83-87.

Ilić, I. (2012). *Amicus mortis. O umeću življenja i umeću umiranja*, izbor tekstova. Beograd: Anarhija/Blok 45 i Bratstvo iz Erevona.

Illich, I. (2013). *Vernakularne vrijednosti i drugi eseji*, Zagreb: Litteris.

Illich, I. (1976). *Medicinska Nemesis*, Beograd: Vuk Karadžić.

Lupton, D. (1995). *The Imperative of Health: Public Health and the Regulated Body*, London: SAGE Publications.

Manhajm, K. (2009). *Dijagnoza našeg vremena*, Novi Sad: Mediteran Publishing.

Merton, R. (1998). *O teorijskoj sociologiji*. Beograd: Plato.

Mils, R. (1964). *Elita vlasti*. Beograd: Kultura.

Poste, G. (2001). Advances in Biotechnology: Promise and Peril, In ed. Joseph Rosen and Charles Lucey. *Emerging technologies: Recommendations for Counter-Terrorism*. Darmouth College: Institut for Security Technology Studies.

Freidson, E. (1970). *Professions of Medicine*. New York: Dodda Mead and Co.

Habermas, J. (1975). *Saznanje i interes*. Beograd: Nolit.

Hofmann, B. (2001). „The Tehnological Invention of Disease“. *Journal of Medical Ethics: Medical Humanities*, 27:10-19.

Nemanja Đukić

Summary

Non-explosive warfare (Covid Pandemic 19 - Case Study)

Abstract: Starting from the articles of two authors, Dennis M. Bushnell and George Poste, in the following article we analyze the phenomenon of non-explosive warfare as a basic form of social control in the Fifth technological age. Non-explosive warfare (psychological, biochemical and nanotechnological warfare) is warfare directed against operability. The main goal of such a way of warfare is to cause social disturbances - from general devastation (millions of victims) to recurrent disturbances (PSYOP) and controlled negative economic impacts (recession). The basic characteristic of this way of warfare of the fifth (Bio / NANO) technological age is the absence of forensic traces (identity) of the attacker and the impossibility of predicting and detecting attacks, as well as timely warning and protection. A change in the nature of warfare is a consequence of a change in the nature of available technology. For the first (hunting) technological age, the existence of tribal gangs and the use of hand-made holding and throwing weapons is characteristic. The second (agricultural age) is characterized by the existence of a professional army, and the use of somewhat more technically advanced but still hand-made holding and throwing weapons. The use of machine weapons is characteristic of the third (industrial) technological age (1800-1950). The fourth (IT) age (1950-2020) is characterized by the use of psychological weapons. The use of biochemical substances and nanotechnology is planned for the fifth (Bio / NANO) technological age. For the sixth (virtual) age, complete control of individuals through artificial intelligence is envisaged.

Keywords: Covid-19 pandemic, Social control, Fifth tech